

Ks. Stanisław Tymosz, *Recepcja nauczania Jana Pawła II w uchwałach Drugiego Polskiego Synodu Plenarnego, Lublin 2010, ss. 314.*

W dziejach kościelnego prawa polskiego synody plenarne odegrały znaczącą rolę. Pierwszy Polski Synod Plenarny zwołano po odzyskaniu przez Polskę niepodległości i po promulgacji *Kodeksu prawa kanonicznego* z 1917 r. Na zwołanie Drugiego Polskiego Synodu Plenarnego miały wpływ także czynniki historyczne: tysiąclecie chrześcijaństwa w Polsce, czas po Soborze Watykańskim II, a także nauczanie Jana Pawła II.

Zjawisko recepcji prawa kanonicznego w Kościele stało się przedmiotem badań wielu naukowców. Wśród nich należy wymienić m.in. Remigiusza Sobańskiego i Józefa Krukowskiego. Poddawali oni analizie to zjawisko, wyróżniali różne płaszczyzny recepcji – formalną, materialną. Są to dywagacje podejmujące tenże problem w sposób ogólny. Ksiądz Stanisław Tymosz opracował w sposób szczegółowy kwestię recepcji nauczania Jana Pawła II w uchwały II Polskiego Synodu Plenarnego. W swojej publikacji zwraca uwagę na charakter pastoralny omawianego dokumentu, ma to prowadzić do odnowy świadomości i dyscypliny kościelnej w duchu *Vaticanum II*. Zdaniem Autora recenzowanej publikacji nauczanie papieskie posiada charakter ogólnych wskazań, zaleceń i dyrektyw, dotyczących przeprowadzenia reform różnych dziedzin życia kościelnego. W swoim dziele ks. Tymosz uwzględnił dokumenty papieskie, które znalazły się w ustawodawstwie synodalnym. Autor publikacji zwrócił szczególną uwagę na to, iż w badaniach nad recepcją uchwał soborowych ogromną rolę odegrał kard. Karol Wojtyła, który jeszcze jako metropolita krakowski określił dokładnie, na czym powinna polegać recepcja ustawodawstwa soborowego na synodach partykularnych. Okoliczności recepcji nauczania papieskiego, opierającego się na *Vaticanum II* wpłynęły na układ recenzowanej monografii.

Cała praca składa się z dwóch części, które zostały podzielone na rozdziały. Część pierwsza ukazuje instytucję synodu plenarnego w Kościele i w *Kodeksie prawa kanonicznego* z 1983 r., gdyż to w czasie jego obowiązywalności odbył się Drugi Polski Synod Plenarny. W tej części swojej monografii ks. Tymosz przedstawił synody plenarne zwoływane w Polsce, jako dorobek legislacyjny polskiego Episkopatu. W rozdziale drugim przedstawił przygotowanie do przebiegu obrad Synodu, a także problematykę uchwał synodalnych oraz sprawy związane

z dekretem rekognikcyjnym i promulgacją dokumentów synodalnych Pierwszego Polskiego Synodu Plenarnego. Trzeci rozdział tej części dotyczy Drugiego Polskiego Synodu Plenarnego. W kolejnych punktach Autor przedstawił jego zwołanie, przebieg i problematykę synodalną, a także przyjęcie dokumentów synodalnych i promulgację uchwał. Zasadnicza część – druga – dotyczy recepcji nauczania Jana Pawła II w uchwałach Drugiego Polskiego Synodu Plenarnego. Na wstępie ks. Tymosz ukazuje rozumienie recepcji *Vaticanum II* przez kard. Karola Wojtyłę, aby bliżej poznać myśl późniejszego papieża Jana Pawła II na temat zadań i celów zgromadzeń synodalnych. W dalszej części można zapoznać się z przesłaniem papieskim do uczestników Drugiego Polskiego Synodu Plenarnego. W kolejnych rozdziałach Autor recenzowanej publikacji przedstawił recepcję prawa kościelnego, katechizmu i takich dokumentów papieskich, jak: konstytucje apostolskie, encykliki, adhortacje i listy apostolskie, bulle, orędzia, katechezy, homilie, przemówienia podczas wizyt *ad limina apostolorum*. W ostatnim rozdziale tej części przedstawiona została filozofia recepcji nauczania Jana Pawła II w uchwałach II Polskiego Synodu Plenarnego.

Cała konstrukcja monografii koncentruje się wokół działalności synodalnej Kościoła w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem recepcji nauczania Jana Pawła II. Konieczności, zdaniem ks. Tymosza, było sięgnięcie do uchwał Pierwszego Polskiego Synodu Plenarnego, gdyż do niego nawiązują przemówienia papieskie i dokumenty Drugiego Polskiego Synodu Plenarnego. Podstawowymi źródłami, którymi Autor posłużył się w tej publikacji, są: dokumenty Drugiego Polskiego Synodu Plenarnego, prawo kodeksowe, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, konstytucje apostolskie, encykliki, adhortacje, przemówienia i homilie Jana Pawła II, a także orędzia i modlitwy papieskie. Ważnym źródłem są także przemówienia kard. Karola Wojtyły wygłoszone z okazji zwołania Synodu Archidiecezji Krakowskiej, ukazujące późniejszy kierunek nauczania Jana Pawła II na temat recepcji *Vaticanum II*.

Zakres wykorzystanych przez Autora źródeł i opracowań jest bardzo szeroki. Wykorzystał źródła powszechne prawa kanonicznego, źródła prawa partykularnego. Obok kanonicznych aktów prawnych przedmiotem analizy stały się także teksty Magisterium Kościoła oraz inne dokumenty kościelne.

W zakończeniu, które jest syntezą całego dzieła badawczego, ks. Tymosz dokonał całościowego podsumowania wyników swojej pracy. Z przeprowadzonych badań nad studiami Drugiego Polskiego Synodu Plenarnego, zdaniem Autora, wynika, że we wszystkich dokumentach Synodu znajdują się odniesienia do nauczania Ojca św. Jana Pawła II. Niektóre statuty stanowią dosłowne obszerne cytaty z różnych dokumentów papieskich. Jak zaznaczył ks. Tymosz, Jan Paweł II był żywo zainteresowany Synodem, który miał być przeniesieniem uchwał soborowych na grunt polskiego Kościoła.

Należy podkreślić, iż recenzowana monografia wypełnia lukę w nauce prawa kanonicznego w Polsce, przywołując ważny etap historii Kościoła, kiedy to papież Polak wniósł swój istotny wkład nie tylko w teorię prawa, ale także w praktykę. Publikacja będzie użyteczna nie tylko dla kanonistów, ale także dla całego Ludu Bożego. Wzbogaci wiedzę i literaturę specjalistyczną. Badania naukowe nad myślą Ojca św. Jana Pawła II wymagają w polskiej literaturze kanonistycznej ciągłego pogłębiania i nowych opracowań. Należy jeszcze raz podkreślić, iż recenzowane dzieło stanowi cenne studium monograficzne i znacząco wzbogaca polską kanonistykę. Z pewnością posłuży ono innym naukowcom, m.in. w badaniu tej problematyki, którą podjął Autor, ale i w badaniach z innych dziedzin nauki.

Ks. Marek Zaborowski